

Zpráva o zajišťování kvality v odborném vzdělávání v ČR

Autoři: Lenka Hloušková, Martina Kaňáková, Tereza Halouzková, Stanislav Michek
Červenec 2023

Tento projekt byl realizován za finanční podpory Evropské unie a programu Erasmus+. Za obsah sdělení odpovídá výlučně autor. Sdělení nereprezentují názory Evropské unie a Evropská komise nezodpovídá za použití informací, jež jsou jejich obsahem.

Obsah

ÚVOD	2
System odborného vzdělávání v ČR	2
Počáteční odborné vzdělávání	3
Další odborné vzdělávání	4
Klíčové aktéři odborného vzdělávání jako aktéři vzdělávací politiky (stakeholderi)	5
EQAVET	6
Mechanismy a nástroje zajišťování kvality v odborném vzdělávání	7
Hodnocení počátečního odborného vzdělávání	7
Monitoring počátečního odborného vzdělávání	9
Nástroje zajišťování kvality v počátečním odborném vzdělávání	12
Zajišťování kvality v dalším odborném vzdělávání	12
ZÁVĚR	15
Seznam zdrojů	16

ÚVOD

Zajišťování kvality odborného vzdělávání je zasazeno do kontextu národních priorit rozvoje vzdělávání uvedených ve strategických dokumentech, konkrétně ve [Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ \(MŠMT, 2020b\)](#) a v jejím implementačním dokumentu – Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky (MŠMT, 2019; 2022a¹), stejně tak jako ve [Strategickém záměru pro oblast vysokých škol na období od roku 2021](#) (MŠMT, 2020a) a v každoročně zpracovávaných plánech realizace tohoto Strategického záměru (MŠMT, 2023b).² Ve zmiňovaných dokumentech jsou vytyčeny dvě hlavní priority. Jednou z nich je proměna organizace a způsobu vzdělávání tak, aby vzdělávání rozvíjelo kompetence potřebné pro aktivní občanský, profesní a osobní život v 21. století. Druhou prioritou je zajištění spravedlivého přístupu ke kvalitnímu vzdělání pro všechny a snížení rozdílů v kvalitě vzdělávání v jednotlivých regionech i mezi školami. Kromě uvedených priorit, vzdělávání na vysokých školách směřuje k vytvoření „podmínek pro to, aby všechny vysoké školy poskytovaly kvalitní vzdělávání studujícím jak v prezenční, kombinované a distanční formě studia, tak prostřednictvím kurzů celoživotního vzdělávání dostupných široké veřejnosti“ (MŠMT, 2020a, s. 4). K naplňování všech priorit budou v důsledku výrazné diverzifikovanosti vzdělávacího systému v ČR přispívat jednotlivé skupiny poskytovatelů odborného vzdělávání odlišně.

Východiskem pro charakteristiku procesů zajišťování kvality v odborném vzdělávání v této zprávě je vnímání kvality jako žádoucí a optimální úrovně fungování odborného vzdělávání poskytovaného středními školami a vyššími odbornými školami (MŠMT, 2020a; 2020c). Naším cílem je popsat nastavení vybraných procesů zajišťování kvality odborného vzdělávání v ČR s ohledem na Evropský referenční rámec pro zajišťování kvality odborného vzdělávání v Evropě (EQAVET, 2023a). Tento rámec vymezuje zajišťování kvality jako cyklický a systematický proces, který mohou členské státy EU využít pro účely rozvoje kvality odborného vzdělávání v souladu s [Doporučením Rady ze dne 24. listopadu 2020 o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost](#) (EU, 2020), s [Evropským rámcem pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu](#) (EU, 2018) a tzv. [Osnabrückým prohlášením o odborném vzdělávání a přípravě](#) (Cedefop, 2020).

V této zprávě se zaměříme na dva procesy zajišťování kvality – hodnocení a monitoring odborného vzdělávání – a stručně zmíníme i participaci klíčových aktérů odborného vzdělávání na vzdělávací politice. Kromě uvedených procesů budeme věnovat pozornost nástrojům, konkrétně standardům a akreditacím, kterými se zajišťuje kvalita v počátečním i dalším odborném vzdělávání. Na závěr ukážeme, kde vidíme potenciál implementace Evropského referenčního rámce pro zajišťování kvality odborného vzdělávání v Evropě (EQAVET) v ČR.

System odborného vzdělávání v ČR

Odborné vzdělávání rozvíjí u lidí vědomosti, dovednosti a kompetence potřebné pro výkon povolání nebo skupiny povolání a pracovních činností, které odpovídají určité kvalifikaci, což absolventům vzdělávacích programů odborného vzdělávání umožňuje kvalifikovaně se uplatnit na trhu práce a účastnit se dalšího odborného vzdělávání s cílem specializovat se, prohloubit si nebo udržet si svou

¹ V době vzniku této zprávy byl Dlouhodobý záměr vzdělávání ČR 2023–2027 ve fázi [veřejného připomínkování](#). Na podzim 2023 bude finální verze předložena vládě ČR ke schválení. Tento dokument je zásadní pro tvorbu koncepcí v jednotlivých krajích.

² [Plán realizace Strategického záměru pro oblast vysokých škol pro rok 2023](#).

kvalifikaci (MŠMT, 2020a, 2020c). Systém odborného vzdělávání je z hlediska řízení výrazně decentralizovaný s vysokou mírou autonomie škol i všech poskytovatelů dalšího odborného vzdělávání. Odborné vzdělání mohou lidé získat v rámci formálního vzdělávání i neformálního vzdělávání a ze struktury vzdělávacího systému ČR vyplývá specifické rozdělení odborného vzdělávání na počáteční odborné vzdělávání a další odborné vzdělávání.

Počáteční odborné vzdělávání

Počáteční odborné vzdělávání je součástí vzdělávacího systému, uskutečňuje se ve středních školách, vyšších odborných školách a vysokých školách a realizuje se jako formální vzdělávání na úrovni vyššího sekundárního vzdělávání a terciárního vzdělávání. Tomu také odpovídají jednotné certifikáty, kterými absolventi počátečního odborného vzdělání prokazují stupeň vzdělání i úroveň dosažené kvalifikace současně (Cedefop, 2022a, 2022b; Evropská komise, 2023b; Zákon, 2004). Počáteční odborné vzdělávání začíná po ukončení devítileté povinné školní docházky a pokrývá celkem šest úrovní EQF (2–7 s výjimkou úrovně EQF 5, která není v ČR obsazena).

Programy odborného vzdělávání s nižšími nároky v oblasti všeobecného vzdělávání i odborné teorie jsou určeny především uchazečům se speciálními vzdělávacími potřebami. Zahrnují jednoleté, dvouleté i tříleté programy, které mohou vést k získání výučního listu nebo vysvědčení o závěrečné zkoušce (ISCED 253/EQF 2). Tyto programy nabízejí střední školy nebo praktické školy.

Tříleté programy odborného vzdělávání ISCED 353/EQF 3 (ukončované závěrečnou zkouškou vedoucí k získání výučního listu) umožňují absolventům vstoupit přímo na trh práce a vykonávat povolání vyžadující především praktické dovednosti. Výuční list rovněž umožňuje získat živnostenské oprávnění a podnikat v oboru. Absolventi těchto programů mohou pokračovat ve dvouletých programech nástavbového studia (ISCED 354/EQF 4) a složit maturitní zkoušku, která umožňuje vstup ke studiu na vysokých nebo vyšších odborných školách (terciární vzdělávání).

Čtyřleté programy odborného vzdělávání ISCED 354/EQF 4 a programy lyceí ISCED 344/EQF 4 (ukončované maturitní zkouškou) mají vyšší podíl všeobecně vzdělávacích předmětů (lycea až 70 %) a umožňují absolventům pokračovat v terciárním vzdělávání nebo zastávat pracovní pozice např. v technické oblasti, v oblasti obchodu, služeb či zdravotnictví na střední úrovni.

Programy konzervatoří trvají šest let (hudební a dramatické obory) nebo osm let (taneční obory) a vedou k získání titulu DiS. (diplomovaný specialista, úroveň ISCED 554/ EQF 6). Studenti mohou v průběhu studia složit maturitní zkoušku (EQF 4).

Tříleté a čtyřleté programy odborného vzdělávání (včetně programů lyceí) mohou být nabízeny jako zkrácené programy. Zaměřují se na absolventy středního vzdělávání, kteří chtějí získat druhou kvalifikaci v jiném oboru vzdělání. Trvají jeden až dva roky a jsou vhodné i pro dospělé.

Programy odborného vzdělávání, které nabízejí vyšší odborné školy, jsou zahrnuty do terciárního vzdělávání. Studium trvá tři až tři a půl roku a studenti jsou připravováni na náročnější povolání. Studium je ukončeno absolutoriem (EQF 6) a získáním titulu diplomovaný specialista (DiS.). I když mnoho absolventů těchto programů vstupuje na trh práce, mohou pokračovat ve studiu na vysokých školách.

Podle školského zákona (MŠMT, 2020c) je nedílnou součástí počátečního odborného vzdělávání nabízeného středními školami a vyššími odbornými školami praktické vyučování. To může být realizováno na pracovištích zaměstnavatelů nebo ve školních dílnách / školských zařízeních.

Vysoké školy (VŠ) nabízejí dva typy studijních programů, studijní programy akademického nebo profesního profilu (EQF 6, EQF 7), a to jak na úrovni bakalářského (ISCED 65), tak magisterského stupně vzdělání (ISCED 75³). Studijní programy profesního profilu poskytují konkrétní a relevantní kvalifikaci přímo uplatnitelnou na trhu práce, ale rozvíjí i rozhled, schopnost kriticky a kreativně přistupovat k novým výzvám a prohlubuje vztah k celoživotnímu učení. Příprava studentů v rámci profesních studijních programů probíhá v těsném sepětí s praxí a ve spolupráci se zaměstnavateli, ale studium není podřízeno partikulárním zájmům konkrétních podniků. Ve Strategickém záměru (MŠMT, 2020a) se uvádí podpora rozvoje profesních studijních programů zvláště v progresivních odvětvích orientovaných na digitální technologie, kvalitu životního prostředí, odpadové hospodářství, energetiku či zdravotní a sociální péči s cílem zvýšit podíl absolventů profesních bakalářských a magisterských studijních programů do roku 2030 až na 33 % absolventů ze všech studijních programů.

Další odborné vzdělávání

Další odborné vzdělávání má podobu neformálního vzdělávání a ve vzdělávacím systému představuje jeden ze segmentů dalšího vzdělávání, který svými politikami ovlivňuje více resortů a sociálních partnerů (prioritně Ministerstvo práce a sociálních věcí, zástupce zaměstnavatelů a zaměstnanců). Další vzdělávání představuje jakékoli vzdělávání využitelné pro soukromý, občanský a pracovní život po ukončení formálního vzdělávání, ale primárním cílem vzdělávacích programů dalšího odborného vzdělávání je umožnit dospělým získávat nové nebo prohlubovat stávající znalosti, dovednosti a kompetence, které jsou uplatnitelné na trhu práce.

Další odborné vzdělávání zahrnuje: podnikové vzdělávání, rekvalifikace, zákonem vymezené další vzdělávání u regulovaných profesí (např. učitelé) a individuální vzdělávání ([Cedefop, 2022a](#)). Významnou součástí dalšího odborného vzdělávání jsou vzdělávací programy, kurzy nebo stáže, které zaměstnavatelé nabízejí dalším zájemcům, nejen svým zaměstnancům (např. učitelům středních odborných škol). V rámci dalšího odborného vzdělávání se klade důraz na učení se prací a učení se na pracovišti. Běžnou součástí firemního vzdělávání je také učení se pro pracoviště. Programy dalšího odborného vzdělávání jsou většinou ukončeny certifikátem, ale tyto certifikáty nemají legislativně vymezenou podobu.

Popsaná struktura odborného vzdělávání v ČR je určující i pro nastavení mechanismů (procesů a nástrojů) zajišťování kvality. V dalších kapitolách této zprávy zůstanou mimo naši pozornost mechanismy zajišťování kvality studijních programů na vysokých školách mj. proto, že kvalita vzdělávání poskytovaného vysokými školami je chápána jako „přidaná hodnota studia na vysokých školách“ (MŠMT, 2020a, s. 12), tj. jinak, než tomu je v případě vzdělávání ve středních školách a vyšších odborných školách (Zákon, 2004).⁴ Naopak v kapitole *Nástroje zajišťování kvality v dalším odborném vzdělávání* popisujeme proces akreditace vzdělávacích programů nabízených vysokými školami v rámci celoživotního vzdělávání.

³ Mezinárodní klasifikace ISCED nespécifikuje kritéria pro akademické a profesní programy, tak jak tomu je např. v případě vyššího sekundárního vzdělávání.

⁴ Zájemce o téma zajišťování kvality na vysokých školách odkazujeme např. na činnost [European Association for Quality Assurance in Higher Education](#) (ENQA).

Klíčoví aktéři odborného vzdělávání jako aktéři vzdělávací politiky (stakeholdeři)

V duchu participativního řízení systému odborného vzdělávání je významným mechanismem zajišťování kvality zapojení různých aktérů, kteří působí na poli odborného vzdělávání, do vytváření a implementace vzdělávací politiky v souladu s trendy ve vzdělávání, s trendy v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (jako je např. digitalizace a zelená transformace) a v souladu s dynamikou trhu práce. Rozmanitost klíčových aktérů odborného vzdělávání, kteří participují na vzdělávací politice (*stakeholders*), vyžaduje sociální dialog a úzkou spolupráci mezi nimi.

Klíčoví stakeholdeři v ČR jsou:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) je zodpovědné za vzdělávací politiku, vyhodnocuje stav rozvoje odborného vzdělávání a na základě toho nastavuje priority dalšího rozvoje a rozhoduje o jednotlivých opatřeních. V rámci své gesce podporuje střední školy, vyšší odborné školy a vysoké školy v roli poskytovatelů odborného vzdělávání. Má pravomoc akreditovat vzdělávací programy dalšího vzdělávání a tím ovlivňovat jejich kvalitu.

Česká školní inspekce (ČŠI) je služebním a správním úřadem s celostátní působností. Je tvořen ústředím a 14 krajskými školními inspektoráty. ČŠI je zodpovědná za externí hodnocení vzdělávací soustavy a zajišťuje úkoly, které jí ukládá § 174 školského zákona z roku 2004 a vyhláška č. 17/2005 Sb., o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti.

Vzdělávací instituce je zastřešující pojem pro různé typy vysokých škol, vyšších odborných škol, středních škol, konzervatoří a školských zařízení zapsaných ve školském rejstříku a současně pro zařízení, která poskytují vzdělávací služby. Školy jsou páteří odborného vzdělávání, neboť zajišťují výuku a rozvoj odborných znalostí a dovedností všech bez ohledu na věk.

Zaměstnavatelé patří mezi důležité poskytovatele dalšího odborného vzdělávání mj. proto, že odborné vzdělávání je často zaměřeno na získání konkrétních dovedností a kvalifikací potřebných na současném trhu práce. V rámci počátečního odborného vzdělávání se v roli sociálních partnerů škol podílejí na zajišťování praktického vyučování i zpracování nebo aktualizaci školních vzdělávacích programů. Zástupci zaměstnavatelů jsou zapojeni do revizí rámcových vzdělávacích programů a vyjadřují se i k dalším koncepčním změnám v odborném vzdělávání.

Žáci, studenti a účastníci dalšího odborného vzdělávání reprezentují jednu z hlavních skupin aktérů vzdělávací politiky v jakémkoliv vzdělávacím systému. Procházejí odborným vzděláváním a z tohoto úhlu pohledu jsou klienty, kteří jsou přímo ovlivněni kvalitou a účinností systému odborného vzdělávání. Jejich zpětná vazba na vzdělávací programy, kterými procházejí, a jejich uplatnění na trhu práce jsou důležitými kritérii pro hodnocení kvality vzdělávacích programů, ale v ČR nemají na systémové úrovni (s výjimkou studentů VŠ) významné slovo a vliv.

Profesní asociace učitelů a učitelek různých typů škol usilují o zlepšení podmínek učitelské práce a kvality výuky (např. Učitelská platforma, z. s., Pedagogická komora, z. s., Učitel naživo, z. ú., Otevřeno, z. s.). Kromě toho existují asociace škol, z nichž některé jsou sdružené pod Uníí školských asociací CZESHA (např. Asociace vyšších odborných škol, Sdružení soukromých škol Čech, Moravy a Slezska, Asociace zdravotnických škol, Asociace středních průmyslových škol atd.). Účelem Unie je přispívat ke

vzájemné výměně informací a zkušeností, aktivně se podílet na tvorbě a prosazování koncepcí vzdělávacího systému České republiky a spolupracovat při tom se zaměstnavateli a jejich organizacemi.

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) má v gesci realizaci rekvalifikací, které jsou vymezeny zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. V současné době MPSV dotuje dospělým účast v rekvalifikačních kurzech nebo kurzech dalšího vzdělávání a spravuje databázi vzdělavatelů těchto kurzů.

Českomoravský odborový svaz pracovníků školství je profesním odborovým svazem, který sdružuje zaměstnance ve školství, důchodce a nezaměstnané, kteří ve školství pracovali. Jedná se o občanské sdružení, jehož oblasti zájmu jsou současně oblastmi zájmu zaměstnanců, kteří však samostatně nemají šanci ovlivnit zaměstnavatele, popř. orgány veřejné správy a samosprávy.

Nestátní neziskové organizace a další skupiny (profesní sdružení a další uskupení) mohou být nejen poskytovateli dalšího odborného vzdělávání, ale podle svého charakteru a odborného zaměření se zapojují i do vzdělávací politiky.

Výzkumné instituce a think-tanky: Provádějí studie a výzkumy, které jsou východiskem pro rozhodování klíčových aktérů vzdělávací politiky a tím nepřímo ovlivňují i praxi v odborném vzdělávání.

Evropská unie a mezinárodní organizace (např. Evropská komise, Rada Evropy, Cedefop) podněcují k rozvoji národních politik, přispívají k tvorbě strategií, standardů i kvalifikačních rámců v zemích EU, což ve svém důsledku usnadňuje mobilitu pracovníků a uznatelnost kvalifikací na evropském trhu práce.

Uvedení klíčoví stakeholdeři spolupracují na národní úrovni v různých uskupeních, jako je např. Rada pro odborné vzdělávání (poradní orgán ministra školství v oblasti odborného vzdělávání a přípravy) nebo Národní rada pro kvalifikace (poradní orgán Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na základě § 24 zákona č. 179/2006 Sb.). Obdobná uskupení fungují i na úrovni krajů (např. Pakty zaměstnanosti, sektorové rady), ale míra jejich zapojení do regionálních politik a zodpovědnost za implementaci vzdělávací politiky v regionech se v jednotlivých krajích liší.

EQAVET

Specifické postavení mezi klíčovými stakeholdery má EQAVET Národní referenční bod (NRPEQAVET). V České republice byl NRP EQAVET ustaven v roce 2010 a v letech 2010–2016 jím byla Česká školní inspekce (ČŠI). Fungování NRP EQAVET v té době probíhalo v úzké spolupráci s Národním ústavem pro vzdělávání (NÚV) a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). V roce 2016 jmenovalo MŠMT Národním referenčním bodem EQAVET Národní ústav pro vzdělávání (od roku 2020 Národní pedagogický institut ČR). Role Národního pedagogického institutu České republiky (NPI ČR) jako NRP EQAVET CZ se odvíjí od postavení NPI ČR jako přímo řízené organizace MŠMT.

Na národní úrovni NRP EQAVET CZ těží z úzké spolupráce a synergií s dalšími nástroji a sítěmi EU, jako jsou Národní kontaktní místo EQF, Národní centrum Europass, ReferNET Česká republika nebo Národní koalice pro digitální dovednosti a pracovní místa. Stejně tak pokračuje i úzká spolupráce mezi NPI ČR a ČŠI.

Mechanismy a nástroje zajišťování kvality v odborném vzdělávání

Pro účely této zprávy se zaměříme na dva procesy – hodnocení a monitoring, které jsou předpokladem směřování ke kvalitě odborného vzdělávání ve smyslu účinnosti (*effectiveness*). **Monitoring a hodnocení** celé řady aspektů odborného vzdělávání probíhají na národní i krajské úrovni a oba tyto procesy přispívají k zajišťování kvality tím, že shromažďují, produkují a porovnávají data, která klíčoví stakeholderi využívají pro řízení jim odpovídajících segmentů odborného vzdělávání a společně pak ve vzdělávací politice. Tvorbu vzdělávací politiky na základě důkazů (*evidence-based policy*) lze také považovat za jeden z procesů zajišťování kvality, ale vzhledem k rozsahu této zprávy se tímto procesem zabývat nebudeme.

Systematicky nastavený monitoring a hodnocení na národní a/nebo krajské úrovni pokrývá tyto oblasti: systém odborného vzdělávání a kontext jeho dalšího rozvoje (hospodářský, ekonomický, sociální); poskytovatele (organizace); vstupy (např. počet žáků, počet učitelů); vzdělávací proces (podmínky vzdělávacího procesu, kurikulum a výuka); vzdělávací výsledky a do jisté míry i zdroje (lidské, finanční a materiální zdroje). V následujících kapitolách se zaměříme na to, jak jsou tyto procesy zajišťování kvality nastaveny pro počáteční odborné vzdělávání a jak je to v případě dalšího odborného vzdělávání (Evropská komise, 2023a).

Hodnocení počátečního odborného vzdělávání

Hodnocení systému počátečního odborného vzdělávání na úrovni vyššího sekundárního vzdělávání a vyšších odborných škol vychází z hodnocení vzdělávací soustavy a kopíruje rozdělení pravomocí mezi MŠMT a 14 samosprávných krajů, tj. probíhá na národní i krajské úrovni a vstupují do něho různé subjekty (včetně poskytovatelů odborného vzdělávání). Na národní úrovni provádějí hodnocení vzdělávací soustavy Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR a Česká školní inspekce. Na úrovni krajů monitorují a hodnotí vzdělávací soustavu jednotlivé krajské úřady.

MŠMT hodnotí celý vzdělávací systém. V souladu se školským a vysokoškolským zákonem každoročně zpracovává výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávání v ČR (MŠMT, 2023c). Vzdělávací soustavu v krajích hodnotí příslušný **krajský úřad**, který každý rok zveřejňuje výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji. Struktura a obsah těchto zpráv se řídí vyhláškou č. 150/2022, kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv.

Pro účely hodnocení vzdělávací soustavy je důležitým ukazatelem počet a struktura populace žáků a učitelů. V současné době nemá ČR registr učitelů a evidenci žáků jsou povinny vést školy v podobě školní matriky. V následujících letech by měl být zřízen tzv. jednotný identifikátor žáka (MŠMT, 2022a), který umožní sledovat vzdělávací dráhu jedinců v průběhu jejich života. Na základě těchto dat by se mohly zpřesnit údaje o účasti a dokončování vzdělávacích programů odborného vzdělávání, případně sledovat prostupnost vzdělávací soustavy.

Hodnocení poskytovatelů počátečního odborného vzdělávání

Poskytovateli počátečního odborného vzdělávání jsou vzdělávací instituce, ale v této části zprávy se zaměříme pouze na hodnocení středních škol, konzervatoří a vyšších odborných škol v souladu s § 12 školského zákona (Zákon, 2004). Hodnocení škol probíhá ve dvou podobách: **vlastní hodnocení školy** a **vnější hodnocení**.

Školy mají v oblasti vlastního hodnocení značnou autonomii a konkrétní evaluační činnosti se koncentrují v pedagogickém řízení škol. Zpráva z vlastního hodnocení školy se po ředitelích škol nevyžaduje, ale na druhou stranu je vlastní hodnocení školy jeden z podkladů pro výroční zprávu o činnosti školy, kterou schvaluje školská rada. Podle našich zkušeností si vedení většiny středních a vyšších odborných škol uvědomuje důležitost vlastního hodnocení vzdělávacího procesu, vzdělávacích výsledků žáků, pedagogického sboru a dalších aspektů fungování školy, vlastní hodnocení v nějaké podobě dělá a pracuje s ním ve smyslu rozvoje školy i kvality jimi poskytovaného vzdělávání. V tomto ohledu je školám nápomocný metodický portál <https://www.kvalitniskola.cz>, který připravila ČŠI, kde je k dispozici soubor osvědčených metodických postupů a nástrojů využitelných pro vlastní hodnocení včetně příkladů inspirativní praxe.

ČŠI zveřejňuje ředitelům škol a jejich zástupcům informace ze své inspekční činnosti o vybraných aspektech vzdělávání v „jejich“ škole prostřednictvím portálu InspIS⁵. Přihlášení ředitelů škol nebo jejich zástupci tam mají možnost porovnat situace na „jejich“ škole se situacemi na školách stejného druhu v rámci kraje nebo v rámci ČR (jedná se o určitý typ benchmarkingu).

Vnější hodnocení škol provádí ČŠI, která hodnotí jejich **kvalitu a efektivitu** prostřednictvím své inspekční činnosti (včetně tematických zpráv), díky národnímu zjišťování vzdělávacích výsledků a zapojení ČR do mezinárodních šetření výsledků vzdělávání (např. PISA). Kvalita a efektivita škol se vyhodnocují dohromady na základě shromážděných dat z navštívených škol v rámci inspekční činnosti daného školního roku. ČŠI hodnotí školy podle souboru každoročně inovovaných „Kritérií hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání“,⁶ která vycházejí z modelu tzv. kvalitní školy. Kritéria pokrývají šest hlavních oblastí:

- Koncepce a rámec školy.
- Pedagogické vedení školy.
- Kvalita pedagogického sboru.
- Výuka.
- Vzdělávací výsledky žáků.
- Podpora žáků při vzdělávání (rovné příležitosti).

Kritéria jsou formulována pro potřeby vnějšího hodnocení vzdělávacích institucí, ale jsou plně využitelná i při vlastním hodnocení škol. Jsou zpracována v modifikacích pro každý typ školy, tj. existuje modifikace těchto kritérií pro střední odborné školy a pro vyšší odborné školy, což umožňuje **školám** kontinuálně sledovat a vyhodnocovat kvalitu jimi poskytovaného vzdělávání v souladu s externím hodnocením ze strany ČŠI.

Ve vztahu ke kvalitě počátečního odborného vzdělávání jsou důležité závěry z inspekční činnosti na téma [Společné znaky vzdělávání v úspěšných středních školách s učebními obory](#) (2022) nebo některé závěry národního šetření [Kvalifikace, příprava a kompetence učitelů](#) (v letech 2021 a 2022). Ve školním roce 2023/2024 se ČŠI znovu zaměří na vzdělávání ve středních školách s obory vzdělání s maturitní zkouškou, které opakovaně vykazují vysokou míru neúspěšnosti ve společné části maturitní zkoušky, čímž naváže na [výsledky ze školního roku 2017/2018 \(ČŠI, 2018\)](#).

⁵ InspIS DATA je hlavním informačním systémem ČŠI pro zjišťování a vyhodnocování informací souvisejících se vzděláváním a s výkonem hodnotících a kontrolních činností v rámci počátečního vzdělávání. Do systému jsou povinně registrovány všechny školy a všechna školská zařízení. Do portálu, a tedy i ke zprávám o své škole mají přístup pouze ředitelé škol a jejich zástupci po přihlášení do systému InspIS DATA (ČŠI, 2023a).

⁶ V době vzniku této zprávy byla zveřejněna [Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání na školní rok 2023/2024](#) a [výroční zpráva za školní rok 2021/2022](#).

Od roku 2019 NRP EQAVET CZ (dnes NPI ČR) pracuje se [14 kritérii kvalitní učňovské přípravy](#) dle Doporučení (EU, 2018). V letech 2021 a 2022 se v rámci činnosti NPI ČR vytvořily dva nástroje pro hodnocení podmínek praktického vyučování, které se opírají o cyklus kvality EQAVET. Jedním z nich jsou kontrolní seznamy (checklisty) kritérií kvality a podmínek praktického vyučování (jeden checklist pro pracoviště zaměstnavatelů a druhý pro školní pracoviště). Checklisty (EQAVET, 2023c) mají školám i zaměstnavatelům usnadnit **monitorování podmínek** praktického vyučování. Druhým nástrojem je evaluační nástroj pro hodnocení podmínek praktického vyučování na pracovištích zaměstnavatelů a školních pracovištích (EQAVET, 2023c). Tento nástroj je určen k **hodnocení podmínek**, které jsou rozhodující pro dosahování plánovaných a očekávaných výsledků učení v průběhu praktického vyučování. Oba tyto nástroje byly v roce 2022 [pilotovány na středních odborných školách a konzervatořích](#) (NPI ČR, 2022) a v současné době jsou [nabízeny školám i zaměstnavatelům](#) k využívání podle jejich potřeb.

Monitoring počátečního odborného vzdělávání

Monitoring počátečního odborného vzdělávání má v ČR dlouhou tradici. V současné době ho na národní úrovni koordinuje NPI ČR a podílí se na něm ČŠI.⁷ Na úrovni krajů si monitoring nastavuje krajský úřad spolu se zřizovateli středních škol. Na národní i regionální úrovni se sleduje několik referenčních [ukazatelů EQAVET rámce, které se využívají pro účely vzdělávací politiky](#). Konkrétně to je:

- míra účasti v programech odborného vzdělávání,
- míra dokončení programů odborného vzdělávání,
- míra uplatnění účastníků programů odborného vzdělávání,
- využití získaných dovedností na pracovišti,
- míra nezaměstnanosti podle jednotlivých kritérií.

Monitoring počátečního odborného vzdělávání podle uvedených kritérií doplňují data Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání (CZVV), které každoročně analyzuje výsledky didaktických testů společné části [maturitní zkoušky](#) (část monitoringu výstupů) a výsledky [jednotné přijímací zkoušky](#) do oborů vzdělání s maturitní zkouškou (část monitoringu vstupů). Na základě uvedených dat vznikají souhrnné závěrečné zprávy, které tvoří ucelenou časovou řadu. CZVV také každoročně připravuje [analytickou zprávu o přihlašování](#) se ke vzdělávání do oborů vzdělání s maturitní zkouškou, ve kterých je jednotná přijímací zkouška součástí přijímacího řízení. Sledují se např. počty a kombinace podaných přihlášek uchazečů o studium ve čtyřletých oborech, nástavbovém studiu a v oborech šestiletých a osmiletých gymnázií, počty uchazečů hlásících se do čtyřletých oborů vzdělání v dělení podle skupin oborů vzdělání, typu školy a krajské příslušnosti výchozí a cílové školy uchazeče a všechny údaje se porovnávají s předchozími roky (Centrum, 2022; 2023).

Procedury vstupu do počátečního odborného vzdělávání

Vstup do počátečního odborného vzdělávání ve středních školách je podmíněn úspěšným absolvováním **přijímacího řízení**, které spočívá v podání přihlášky ke vzdělávání na vybrané škole a oboru vzdělání, ukončením povinné školní docházky a splněním podmínek přijímací zkoušky nebo zkoušek. Cílem přijímací zkoušky je ověřit předpoklady uchazeče ke vzdělávání. Těmito předpoklady se

⁷ Od roku 2022 spustila ČŠI interaktivní webovou platformu www.vzdelavaniivdatech.cz, kde zprostředkovává odborné veřejnosti vizualizace anonymizovaných dat z portálu InspIS.

myslí adekvátní schopnosti, vědomosti, zájmy a zdravotní způsobilost. Ředitel školy může stanovit, že součástí přijímacího řízení bude školní přijímací zkouška a v takovém případě musí zveřejnit podmínky a kritéria této zkoušky. Obvykle to jsou výsledky předchozího vzdělávání, známky v profilových předmětech, výsledky školních přijímacích zkoušek nebo pohovorů, výsledky nejruznějších soutěží či olympiád. O přijetí uchazeče ke vzdělávání rozhoduje ředitel školy, na kterou se uchazeč hlásí.

Povinnou součástí přijímacího řízení v oborech vzdělání ukončených maturitní zkouškou (i nástavbového studia) je absolvování **jednotné přijímací zkoušky** z českého jazyka a literatury a z matematiky. Zadání jednotné přijímací zkoušky tvoří CZVVA úroveň didaktických testů odpovídá úrovni výsledků vzdělávání uvedených v Rámcovém vzdělávacím programu základního vzdělávání.⁸

Uchazeči o studium v konzervatořích a některých umělecky zaměřených oborech musí nejprve složit **talentové zkoušky**, které jsou předpokladem pro studium. Uchazeči o studium na vyšší odborné školy podávají přihlášku, a pokud ředitel školy rozhodl o konání přijímací zkoušky, musí uchazeči splnit kromě zdravotní způsobilosti i podmínky přijímací zkoušky. Obsah a forma přijímací zkoušky musí být nastavena v souladu s rámcovými vzdělávacími programy poskytujícími střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Z popisu podmínek pro vstup do počátečního odborného vzdělávání realizovaného ve středních školách je zřejmé, že o vstupu rozhoduje zájem uchazečů o typ školy, obor vzdělání, ale i konkrétní školu daného typu. O tom svědčí i možnost každého uchazeče podat si dvě přihlášky (až na dvě školy). Toto opatření ale není v důsledku silné konkurence mezi uchazeči projevem (často profesního) zájmu uchazeče, ale spíše taktizováním dětí i rodičů, kam je jednodušší se dostat. V roce 2023 byl nejsilnější populační ročník za posledních 15 let a z analýz, které připravuje např. EDUin (Analýza, 2023), i reakcí veřejnosti vyplývá nepružnost systému přijímacího řízení, což by se mělo alespoň částečně změnit již v roce 2024.

Ukončování počátečního vzdělávání a jejich certifikace

Poskytovatelům **počátečního odborného vzdělávání** (střední školy, vyšší odborné školy) vyplývá ze školského zákona povinnost ověřovat odborné vědomosti, dovednosti i kompetence (vzdělávací výsledky). Podmínky ukončování počátečního odborného vzdělávání ve středních školách se řídí školským zákonem a souborem vyhlášek, konkrétně vyhláškou č. 530/2021 Sb. (kterou se mění vyhláška č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, a vyhláška č. 3/2015 Sb., o některých dokladech o vzdělání), vyhláškou č. 47/2005 Sb., o ukončování vzdělávání ve středních školách závěrečnou zkouškou a o ukončování vzdělávání v konzervatoři absolutoriem, a vyhláškou č. 423/2020 Sb., o vyšším odborném vzdělávání.

Pro ukončení studia v oborech vzdělání s výučním listem (ISCED 353) musí žáci složit jednotnou **závěrečnou zkoušku**. Tato zkouška se skládá ze tří samostatně klasifikovaných částí, které zahrnují odbornou teorii i praktickou část a konají se v následujícím pořadí:

- písemná zkouška (písemně nebo elektronicky),
- praktická zkouška z odborného výcviku (může se konat na pracovišti zaměstnavatele),
- ústní zkouška.

⁸ Výsledky jednotné přijímací zkoušky zpracovává CZVV a zpráva za 2023 [je zveřejněna](#).

Konkrétní předměty, ze kterých se závěrečná zkouška koná, stanovuje rámcový vzdělávací program (RVP) a školní vzdělávací program (ŠVP). Střední škola má v souladu s novelou školského zákona (2015) povinnost využívat pro závěrečnou zkoušku **jednotných zadání**, která pro jednotlivé obory vzdělání připravuje a v informačním systému zpřístupňuje CZVV, přímo řízená organizace MŠMT. CZVV spravuje databanku témat a úkolů, aktualizuje je a průběžně vytváří témata nová, která zachycují vývoj a trendy v oboru. Za tvorbu a inovaci témat odpovídají editoři CZVV, kteří spolupracují se zkušenými učiteli ze středních odborných škol a zapracovávají jejich připomínky. Školy si mohou jednotné zadání doplnit o specifika ze svých ŠVP a informační systém CZVV pak školám vygeneruje zadání podle jejich potřeb. Povinným členem zkušební komise je v souladu se školským zákonem odborník z praxe.

Jednotný obsah závěrečné zkoušky zajišťuje srovnatelnost dosažených výsledků vzdělávání v rámci každé kvalifikace napříč školami v jednotlivých regionech a zvyšuje také důvěryhodnost těchto vzdělávacích programů pro zaměstnavatele.

Podmínkou ukončení čtyřletých oborů vzdělání (ISCED 354, 344) je zvládnutí maturitní zkoušky. **Maturitní zkouška** má dvě části – společnou (státní) a profilovou (školní) a úspěšným vykonáním obou částí maturitní zkoušky získává žák střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou, což je podmínkou pro vstup do terciárního vzdělávání nebo vstupenkou na trh práce.

Společná část je stejná pro všeobecně vzdělávací školy (gymnázia) i pro odborné školy a v ČR proběhla poprvé ve školním roce 2010/2011. Tato tzv. státní část maturitní zkoušky zahrnuje dva povinné předměty – český jazyk a cizí jazyk nebo český jazyk a matematika a nejvýše dva volitelné předměty (rozšiřující matematika, další cizí jazyk). Zkouška z obou předmětů probíhá formou standardizovaných didaktických testů, které tvoří a vyhodnocuje CZVV.

Profilová část maturitní zkoušky, kterou navrhují a hodnotí školy samy, se skládá z ústní a písemné části z českého jazyka a literatury, z cizího jazyka (ústní a písemná část pouze pro ty, kteří si ho zvolili ve společné části a již absolvovali didaktický test ve společné části zkoušky) a dalších dvou až tří povinných zkoušek z nabídky ředitele školy (přesný počet zkoušek je definován v rámcových vzdělávacích programech pro každý obor vzdělání). Ve zkouškách profilové části mají školy příležitost ověřovat odborné vědomosti, dovednosti a kompetence v souladu se ŠVP – oborovou profilací školy. Jedna z povinných zkoušek z nabídky ředitele školy musí mít podobu praktické zkoušky nebo absolventské práce. Každý student má možnost konat kromě povinných zkoušek až dvě nepovinné profilové zkoušky. Profilová část maturitní zkoušky probíhá před **zkušební maturitní komisí**, jejímž členem může být jmenován odborník z praxe, odborník z vysoké školy nebo vyšší odborné školy.

Studium na vyšších odborných školách se ukončuje **absolutoriem**. Součástí absolutoria je obhajoba absolventské práce, zkouška z cizího jazyka a zkouška z odborných předmětů. Zkouška z odborných předmětů může zahrnovat nejvýše tři odborné předměty. Absolutorium se koná před zkušební komisí a je veřejné. Jedním z členů zkušební komise je odborník z praxe. V případě úspěšného složení všech částí absolutoria získává absolvent vysvědčení o absolutoriu a diplom absolventa vyšší odborné školy s doložkou o získání terciárního stupně vzdělání (EQF 6).

Na základě úspěšného složení závěrečné zkoušky, maturitní zkoušky nebo absolutoria získávají účastníci vzdělávání certifikáty nebo diplomy o dosaženém stupni vzdělání a o úrovni kvalifikace podle vyhlášky č. 530/2021Sb., v souladu s mezinárodní standardní klasifikací ISCED-11 (Český, 2016), revidovanou klasifikací oborů ISCED-F 2013 (Český, 2018), Evropským kvalifikačním rámcem (2017), Nařízením vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání (Nařízení, 2010) a Nařízením vlády č.354/2020 Sb., o soustavě oborů v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání (2020),nebo Nařízením vlády o oblastech vzdělávání ve vysokém školství (Nařízení, 2016).

Nástroje zajišťování kvality v počátečním odborném vzdělávání

Kvalitu (nejen) odborného vzdělávání lze zajišťovat i skrze dodržování norem, standardů a procedur, které umožňují identifikovat kvalitu a nastavují pravidla pro její ocenění. Z uvedených nástrojů se zaměříme na **standards** a proceduru **akreditace**.

Vzdělávacími standardy jsou v ČR rámcové vzdělávací programy, které vymezují minimální úroveň dosaženého kurikula v jednotlivých oborech vzdělání. V současné době existuje 281 oborů vzdělání (Nařízení, 2010; 2020) a tedy i 281 rámcových vzdělávacích programů. V každém z nich jsou stanoveny cíle, formy, délka vzdělávání, klíčové kompetence, povinný obsah vzdělávání a jeho organizace, profil absolventa, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání, očekávané výsledky vzdělávání ve vztahu k plánovému vzdělávacímu obsahu a podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Rámcové vzdělávací programy (RVP) jsou závazným dokumentem pro tvorbu školních vzdělávacích programů (ŠVP), ale také pro hodnocení vzdělávacích výsledků nebo tvorbu a posuzování učebních textů (učebnic). Za přípravu všech RVP, jejich aktualizaci a revizi zodpovídá NPI ČR, ale MŠMT je schvaluje a vydává. Pro obory vzdělání v působnosti ministerstev obrany, vnitra a spravedlnosti vydávají RVP tato ministerstva po projednání s MŠMT.

Podle vydaných RVP si střední školy tvoří i aktualizují „své“ ŠVP pro každý obor vzdělání zvlášť. Školy tak mají prostor pro konkretizaci, obohacení nebo rozšíření RVP podle svých podmínek, ale míra rozrůzněnosti ŠVP a specializací je v současné době předmětem kritiky (MŠMT, 2022a). Od roku 2022 mohou školy využít v systému ČŠI modul [InspIS ŠVP](#), kde si mohou tvořit, editovat nebo upravovat svůj ŠVP v souladu s aktuálně platným RVP. Ve školním roce 2023/2024 se ČŠI v rámci své inspekční činnosti zaměří na způsoby využívání ŠVP v práci pedagogů. Výstupem bude detailní zhodnocení využívání ŠVP pro plánování, realizaci a hodnocení vzdělávání (nejen) ve středních školách, což v budoucnu umožní sledovat zkvalitňování práce škol se ŠVP ([ČŠI, 2023g](#)).

V současné době je v procesu inovace soustavy vzdělávacích oborů a v návaznosti na ni se v NPI ČR připravují revize všech RVP, které budou tvořeny v úzké spolupráci s různými skupinami klíčových aktérů vzdělávací politiky (stakeholderů). Kromě revizí RVP se v připravovaném Dlouhodobém záměru vzdělávání (MŠMT, 2022a) v souladu se Strategií vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ (MŠMT, 2020b) zmiňuje i tvorba standardu kvality pro praktické vyučování. Je ale otázkou, jak takový standard bude vypadat a jestli bude implementován do RVP/ŠVP nebo to bude další standard pro počáteční odborné vzdělávání.

Dalším nástrojem zajišťování kvality jsou **akreditace** vzdělávacích programů vyšších odborných škol, které po předchozím souhlasu oborově příslušného ministerstva (tj. obrany, vnitra, zdravotnictví) podléhají akreditaci MŠMT. Vyšší odborná škola podává žádost o akreditaci vzdělávacího programu, v níž musí být obsažen návrh vzdělávacího programu a doklady o odborném zabezpečení výuky. Vzdělávací program získá akreditaci na základě souhlasného stanoviska Akreditační komise pro vyšší odborné vzdělávání. Podmínky pro akreditaci upravuje školský zákon a vyhláška č. 10/2005 Sb., o vyšším odborném vzdělávání.

Zajišťování kvality v dalším odborném vzdělávání

Tento segment neformálního vzdělávání je na národní úrovni regulován jen minimálně. Na národní úrovni se monitoruje účast dospělých v kurzech/programech dalšího vzdělávání bez konkretizace na odborné vzdělávání, ale Úřad práce ČR eviduje absolventy rekvalifikačních kurzů, kteří na tento typ vzdělávání čerpali finanční podporu.

Nastavení procesů hodnocení kvality se týká pouze některých vzdělávacích programů, konkrétně těch, které podléhají akreditaci MŠMT a jsou svázány s Národní soustavou kvalifikací (NSK) nebo jsou regulovány příslušnými ministerstvy (např. legislativou předepsané vzdělávání pro určitá povolání

z oblasti veřejné správy, zdravotní péče nebo např. železniční dopravy), případně jsou navázány na konkrétní profesní standardy. Vedle toho existují vzdělávací programy / kurzy, které probíhají zcela v režii poskytovatelů a podmínky, průběh i ověřování vzdělávacích výsledků těchto vzdělávacích programů / kurzů jsou ovlivňovány principy volného trhu. Kvalitu neakreditovaných kurzů zajišťují poskytovatelé nebo lektori těchto kurzů a částečně i jejich účastníci. Jakékoliv normy kvality na národní úrovni v těchto případech chybí a kvalita není hodnocena žádnou konkrétní institucí nebo subjektem.

Kvalitu vzdělávacích programů / kurzů si poskytovatelé monitorují, vyhodnocují a zajišťují sami např. podle resortních/oborových/podnikových metodik nebo interně nastavených postupů. Již spektrum poskytovatelů dalšího odborného vzdělávání (zaměstnavatelé, vzdělávací instituce, jako jsou vysoké školy, střední školy a školská zařízení pro zájmové vzdělávání, nestátní neziskové organizace, ale i různé typy spolků, profesních sdružení nebo osvětových institucí) napovídá, že procesy monitoringu, hodnocení i využívání nástrojů k zajišťování kvality bude zasazeno do různých systémů řízení kvality zdůrazňujících spokojenost zákazníků / klientů (např. ISO, EFQM, CAF nebo resortní metodiky kvality, např. [Podpora zavádění řízení kvality ve služebních úřadech – Státní služba \(mvcr.cz\)](#), nebo normy vyplývající ze zákona, např. [Hodnocení kvality a bezpečí zdravotních služeb – Ministerstvo zdravotnictví \(mzcr.cz\)](#)).

V dubnu 2023 spustilo MPSV e-shop s akreditovanými i neakreditovanými [vzdělávacími kurzy a rekvalifikacemi](#). Vzdělavatelé v něm nabízejí dospělým své kurzy (mezi nimi také kurzy digitálního vzdělávání v oblasti IT a Průmyslu 4.0.), které pak zcela nebo částečně MPSV proplatí. Plánuje se, že v roce 2023 může být touto cestou proškolen 20 tisíc lidí. Tyto aktivity směřují rovněž k ověření možného budoucího fungování systému rekvalifikací a vzdělávacích kurzů pro účely zavedení individuálních vzdělávacích účtů.

Nástroje zajišťování kvality v dalším odborném vzdělávání

Zajišťování kvality takto široce vymezených vzdělávacích příležitostí je na národní úrovni nastaveno jen díky procesům akreditace kurzů celoživotního vzdělávání na vysokých školách a rekvalifikačních programů podle vyhlášky č. 176/2009 Sb. v aktuálním znění k 28. 3. 2018.

Akreditace

Specifickou skupinou dalšího odborného vzdělávání jsou vzdělávací programy vedoucí k rekvalifikacím (rekvalifikační programy). Rekvalifikační programy připravují k výkonu konkrétní pracovní činnosti uplatnitelné na trhu práce nebo připravují k získání konkrétních pracovních dovedností, jsou primárně určeny uchazečům a zájemcům o zaměstnání evidovaným na Úřadu práce ČR, ale nejen jim. Rozdíl mezi evidovanými uchazeči a zájemci na Úřadu práce ČR a neevidovanými spočívá v tom, že evidovaným uchazečům hradí ÚP ČR náklady na rekvalifikace podle podmínek definovaných zákonem o zaměstnanosti a vyhláškou o rekvalifikaci uchazečů o zaměstnání. Všechny rekvalifikační programy musí být akreditované MŠMT podle vyhlášky č. 176/2009 Sb. v aktuálním znění k 28. 3. 2018. Akreditace rekvalifikačního programu se uděluje na dobu tří let a MŠMT současně s tím uděluje akreditaci i vzdělávacímu zařízení pro konkrétní rekvalifikační program. Seznam všech akreditovaných rekvalifikačních programů lze najít na webových [stránkách MŠMT](#).

Postup pro získání akreditace rekvalifikačního programu se liší od postupu akreditace vzdělávacích programů vyšších odborných škol. Vzdělávací zařízení, které chce získat akreditaci rekvalifikačního programu, podává žádost o akreditaci podle toho, jestli rekvalifikační program směřuje k profesní kvalifikaci uvedené v Národní soustavě kvalifikací (NSK), nebo ne. Pokud pro danou pracovní činnost existuje profesní kvalifikace v NSK, je nutné, aby byla celá žádost zpracována v souladu se standardem dané profesní kvalifikace a závěrečná zkouška probíhala u autorizované osoby. Pokud pro danou

pracovní činnost neexistuje pracovní kvalifikace v NSK, podává se žádost na „čistou rekvalifikaci“ v souladu s vyhláškou č. 176/2009 Sb. v aktuálním znění k 28. 3. 2018. Součástí rekvalifikace by měla být praktická výuka, která slouží k získání nebo obnovení praktických znalostí a dovedností a musí probíhat v podnicích či v dalších zařízeních vybavených pro realizaci praktické výuky. Zajímavostí je, že v případě žádosti o rekvalifikační programy musí být uvedeny vstupní požadavky na uchazeče. Rekvalifikační programy se ukončují závěrečnou zkouškou a v případě úspěšného složení této zkoušky obdrží účastník osvědčení o rekvalifikaci. Pokud se v daném programu získané znalosti a dovednosti neověřují, účastník má právo získat potvrzení o účasti v akreditovaném vzdělávacím programu. Žádost o akreditaci posuzuje akreditační komise MŠMT.

Příkladem originálního propojení dvou nástrojů zajišťujících kvalitu (standard + akreditace) v dalším odborném vzdělávání jsou Standardy pro udělování akreditací dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP). V těchto standardech je taxativně vymezeno, kterých kvalifikačních a specializačních studií pedagogických pracovníků se týká podání žádosti o akreditaci, a v žádosti o akreditaci musí být standard pro daný vzdělávací program rozpracován (MŠMT, 2023c). Od 1. 9. 2023 dojde k zúžení rozsahu akreditací vzdělávacích programů systému DVPP tím, že z režimu akreditací budou vypuštěny vzdělávací programy k prohlubování odborné kvalifikace (průběžné vzdělávání).

Jinou skupinou programů neformálního vzdělávání, které podléhají procesům zajišťování kvality, jsou programy celoživotního vzdělávání (CŽV) nabízené vysokými školami v rámci své vzdělávací činnosti. Tyto vzdělávací programy mohou být poskytovány bezplatně nebo za úplatu a mohou být zaměřeny profesně nebo zájmově. Bližší podmínky CŽV stanovují vnitřní předpisy každé vysoké školy (obvykle Řád celoživotního vzdělávání) a kvalita programů CŽV je součástí vnitřního hodnocení každé vysoké školy. Hodnocení programů CŽV se zpravidla skládá ze zpětné vazby ke kvalitě výuky od účastníků a absolventů, k organizaci a zajištění propagace programu CŽV a vyjádření fakulty, která program CŽV uskutečňuje.

Proces ověřování výsledků vzdělávání a učení

Od roku 2007 se rozvíjejí procedury **ověřování výsledků** neformálního vzdělávání a informálního učení. Podle zákona č. 179/2006 Sb. musí zájemce o ověření svých znalostí, dovedností a kompetencí prokázat jejich úroveň složením zkoušky podle standardů pro vybranou profesní kvalifikaci uvedenou v [Národní soustavě kvalifikací](#) (NSK).

Každá kvalifikace v NSK je popsána skrze **dva standardy**: kvalifikační standard (strukturovaný popis požadavků na odborné znalosti, dovednosti a kompetence pro konkrétní profesní kvalifikaci) a hodnotící standard (sada kritérií a metod pro ověřování znalostí, dovedností a kompetencí dané profesní kvalifikace). Na vytváření těchto standardů se podílejí zaměstnavatelé, cechy, asociace, odborové svazy, vzdělávající instituce a státní správa prostřednictvím sektorových rad, které se starají o soulad standardů s reálnými požadavky trhu práce pro konkrétní povolání a pracovní pozice. Kvalifikační a hodnotící standard každé profesní kvalifikace prochází schvalovacím procesem, který je popsán v zákoně č. 179/2006 Sb. Jednotlivé profesní kvalifikace procházejí aktualizacemi (tzv. revizemi), což umožňuje relativně pružně reagovat na měnící se požadavky trhu práce.

V červenci 2023 obsahovala databáze NSK 1 453 profesních kvalifikací. Úspěšným uchazečům, kteří složili zkoušku, je uděleno Osvědčení o profesní kvalifikaci, které uvádí nejen seznam získaných odborných schopností a jejich vztah k povolání, ale i úroveň EQF.

Proces vytváření a schvalování nových standardů probíhá v několika fázích, což zajišťuje obsahovou relevantnost návrhu standardu profesní kvalifikace (PK) pro danou kvalifikaci s aktuálním i

střednědobým výhledem její uplatnitelnosti na trhu práce. Kvalita při tvorbě standardů je zajištěna několika kroky. Návrh PK předkládá a navrhuje sektorová rada. Po udělení souhlasu s vytvořením standardu PK autorizujícím orgánem (resortním ministerstvem, pod které daná profesní kvalifikace spadá) a MŠMT se vytvoří pracovní skupina sestávající z přibližně pěti odborníků, která je metodicky vedena garantem z NPI ČR a ve spolupráci s ním zpracovává návrh standardu PK v informačním systému NSK. Po schválení návrhu standardu PK je standard zveřejněn na webových stránkách NSK (www.narodnikvalifikace.cz) a je k dispozici široké veřejnosti i autorizovaným osobám, kterým se standardem PK sjednocují podmínky ověřování znalostí, dovedností a kompetencí.

NSK je nástrojem:

- zajišťujícím ověřitelnost výsledků učení dosažených různými cestami,
- umožňujícím srovnatelnost znalostí, dovedností a kompetencí bez ohledu na způsob jejich získání,
- využívajícím kvalifikačních úrovní ČR a v rámci EU,
- pro relativně rychlý přenos požadavků trhu práce do vzdělávání,
- pro zajišťování informovanosti veřejnosti o všech celostátně uznávaných kvalifikacích.

ZÁVĚR

Zajišťování kvality je jednou z významných priorit rozvoje odborného vzdělávání v ČR a tato zpráva naznačuje, že k ní vede několik cest. V textu jsme se zaměřili na dva procesy (monitoring a hodnocení), které jsou východiskem pro zajišťování kvality v jakémkoliv podobě i formě. Ukázalo se však, že soubor stávajících indikátorů pro monitoring a hodnocení počátečního a dalšího odborného vzdělávání a jejich nastavení neumožňují zajišťovat kvalitu odborného vzdělávání v plném rozsahu – od počátečního přes další odborné vzdělávání až po uznávání dovedností a kompetencí získaných v průběhu života. Z pohledu celoživotního učení jedince chybí indikátory, které by stakeholderům umožnily zpřehlednit průchod jedince počátečním odborným vzděláváním a dalším odborným vzděláváním v obou směrech i průchod mezi jednotlivými podobami dalšího odborného vzdělávání mezi sebou navzájem (podnikové vzdělávání, rekvalifikace, zákonem vymezené další vzdělávání u regulovaných profesí a individuálně vybrané vzdělávací programy).

Také podmínky zajišťování kvality v počátečním a dalším odborném vzdělávání se liší. V počátečním odborném vzdělávání je řada aspektů souvisejících s kvalitou vymezena v legislativě, v dalším odborném vzdělávání je zajišťování kvality spíše otázkou pro poskytovatele. Na základě našeho mapování mechanismů zajišťování kvality se zdá být silným nástrojem pro zajišťování kvality v počátečním i dalším odborném vzdělávání proces akreditací. Rozmanitost existujících akreditačních procedur nás naplňuje optimismem, že tento nástroj má potenciál i do budoucna.

V odborném vzdělávání v ČR se v důsledku autonomie poskytovatelů odborného vzdělávání stále zřetelněji projevuje tendence chápat kvalitu ve smyslu spokojenosti klienta (TQM) a přistupovat k zajišťování kvality v duchu strategického řízení. V tomto kontextu je možné hledat způsoby, kde a jak využít Evropský referenční rámec pro zajišťování kvality odborného vzdělávání v Evropě (EQAVET) a pokusit se implementovat cyklus kvality EQAVET. Plánovaná revize rámcových vzdělávacích programů (standardů) by mohla být příležitostí, jak na systémové úrovni a případně i na úrovni škol (jako poskytovatelů odborného vzdělávání) odzkoušet využívání [cyklu kvality EQAVET](#), aby systém odborného vzdělávání dokázal uspokojovat měnící se sociální a profesní potřeby jednotlivců i nejrůznějších komunit. To by mohl být příspěvek EQAVETu k zajišťování kvality odborného vzdělávání v ČR v nejbližší době.

Seznam zdrojů

- Analyza pěti problémů jednotné přijímací zkoušky. (2023). EDUin. https://www.eduin.cz/app/uploads/2023/05/Analyza-peti-problemu-JPZ_hlavicka.docx.pdf
- Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání. (2019a). *Analytické výstupy*. <https://data.ceremat.cz/menu/maturitni-zkouska/analyticke-vystupy>
- Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání. (2019b). *Data a analytické výstupy – jednotná přijímací zkouška*. <https://data.ceremat.cz/menu/data-a-analyticke-vystupy-jednotna-prijimaci-zkouska>
- Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání – Oddělení analýz. (2022). *Jednotná přijímací zkouška 2022. Přihlášky*. https://data.ceremat.cz/files/files/2022/JPZ/JPZ2022_prihlasky_FINAL.pdf
- Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání – Oddělení analýz. (2023). *Jednotná přijímací zkouška 2023. Signální výsledky*. https://prijimacky.ceremat.cz/files/files/JPZ2023_signalni_vysledky.pdf
- Cedefop. (2022). *Vocational education and training in Czechia: short description*. Luxembourg: Publications Office. <http://data.europa.eu/doi/10.2801/163428>
- Cedefop. (2022a). *Odborné vzdělávání v Česku: stručný popis*. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2801/89776>
- Cedefop. (2020). *Osnabruck declaration 2020: on vocational education and training as an enabler of recovery and just transitions to digital and green economies*. https://www.cedefop.europa.eu/files/osnabrueck_declaration_eu2020.pdf
- Cedefop. (2022b). *Přehled odborného vzdělávání v České republice*. https://www.msmt.cz/uploads/231/Dokumenty_o_dalsim_vzdelavani_a_celozivotnim_uceni/Cedefop_2022_cs.pdf
- Cedefop. (2022). *Spotlight on VET Czechia*. <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications/8142>
- Česká školní inspekce. (2023a). *Informační systémy České školní inspekce*. <https://www.kvalitniskola.cz/Namety-a-inspirace/Informacni-systemy-Ceske-skolni-inspekce>
- Česká školní inspekce. (2023b). *Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání 2023/2024*. https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2023_p%c5%99%c3%adlohy/Dokumenty/Kriteria-hodnoceni_2023_2024_FIN-TISK.pdf
- Česká školní inspekce. (2023c). *Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání. Přehled modifikací*. <https://kriteria.csicr.cz/Index/Overview>
- Česká školní inspekce. (2023d). *Kvalitní škola: Metodický portál*. <https://www.kvalitniskola.cz/>
- Česká školní inspekce. (2023e). *Kvalitní škola jako východisko vlastního hodnocení*. <https://www.kvalitniskola.cz/Vlastni-hodnoceni/Vlastni-hodnoceni-uvod>
- Česká školní inspekce. (2023f). *Manuály a příručky InspIS ŠVP*. [https://www.csicr.cz/cz/Informacni-systemy/Videomanualy-\(InspIS\)/Manualy-a-prirucky-InspIS-SVP](https://www.csicr.cz/cz/Informacni-systemy/Videomanualy-(InspIS)/Manualy-a-prirucky-InspIS-SVP)
- Česká školní inspekce. (2023g). *Plán hlavních úkolů České školní inspekce na školní rok 2023/2024*. https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2023_p%c5%99%c3%adlohy/Dokumenty/Plan-hlavnich-ukolu-Ceske-skolni-inspekce-2023-2024_FIN.pdf

Česká školní inspekce. (2022). *Vzdělávání v datech.cz*. <https://vzdelavaniivdatech.cz/>

Česká školní inspekce. (2018). *Vzdělávání ve středních školách s vysokou mírou neúspěšnosti žáků ve společné části maturitní zkoušky*. https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el_publicace/TZ-Vzdelavani-v-neuspesnych-skolach-s-obory-vzdelani-s-MZ.pdf

Český statistický úřad. (2016). *Klasifikace vzdělání (CZ-ISCED 2011)*. https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_vzdelani_cz_isced_2011

Český statistický úřad. (2018). *Metodika ke Klasifikaci oborů vzdělání (ISCED-F 2013)*. https://www.czso.cz/documents/10180/37519282/cz_isced_f_metodika.pdf/fa192327-9b96-425c-9e19-a87a8cb2a06f?version=1.0
https://www.czso.cz/documents/10180/37519282/cz_isced_f_metodika.pdf/fa192327-9b96-425c-9e19-a87a8cb2a06f?version=1.0

EQAVET. (2023a). *Co je EQAVET*. <https://vzdelavaniapraxe.cz/eqavet/co-je-eqavet/>

EQAVET. (2023b). *Jak na kvalitní spolupráci škol a firem*. <https://vzdelavaniapraxe.cz/eqavet/>

EQAVET. (2023c). *Nástroje pro hodnocení podmínek praktického vyučování*. <https://vzdelavaniapraxe.cz/eqavet/nastroje-pro-hodnoceni-podminek-practickeho-vyucovani/>

EQAVET. (2023d). *Ukazatele kvality*. <https://vzdelavaniapraxe.cz/eqavet/ukazatele-kvality/>

Evropská komise. Eurydice (31. 5. 2023a). *Czechia. Zajišťování kvality vzdělávání: Zajišťování kvality v předškolním a školním vzdělávání*. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/cs/national-education-systems/czech-republic/zajistovani-kvality-v-predskolnim-skolnim-vzdelavani>

Evropská komise. (n.d.). *Iniciativy v oblasti odborného vzdělávání a přípravy*. <https://education.ec.europa.eu/cs/education-levels/vocational-education-and-training/about-vocational-education-and-training>

Evropská komise. Eurydice (3. 5. 2023b). *Organizace, správa a řízení: Národní kvalifikační rámec*. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/cs/national-education-systems/czech-republic/narodni-kvalifikacni-ramec>

EU. (2018). *Doporučení Rady ze dne 15. března 2018 o Evropském rámci pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu (2018/C 153/01)*. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0502\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0502(01))

EU. (2020). *Doporučení Rady ze dne 24. listopadu 2020 o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost (2020/C 417/01)*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1606987593071&uri=CELEX%3A32020H1202%2801%29>

Chovancová, K., Novosák, J., Andrys, O., Pavlas, T., Zatloukal, T., Wasserburger, J., Nováková, E., Rozsypalová, H., Pechoušková, R., Dirgasová, M., Šimek, T., Dlabolová, L., Zadinová, A., Hronová, I., Zicháček, R., & Vlach, M. (2022). *Společné znaky vzdělávání v úspěšných středních školách s učebními obory: tematická zpráva*. Česká školní inspekce. https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2022_p%c5%99%c3%adlohy/Dokumenty/TZ_vzdelavani-v-uspesnych-SS-s-ucebnimi-obory_FINAL.pdf

Koucký, J., Bartušek, A., Kostelecká, Y., Šťastný, V., Zelenka, M., Boudová, S., Pražáková, D., Basl, J., Suchomel, P., Pavlas, T., & Modráček, Z. (2023). *Kvalifikace, příprava a kompetence učitelů*. Pedagogická fakulta UK a Česká školní inspekce.

https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2023_p%c5%99%c3%adlohy/Dokumenty/Kvalifikace-priprava-a-kompetence-ucitelu_studie_F.pdf

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2023a). *Databáze udělených akreditací rekvalifikačních programů*. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/databaze>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2019). *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019-2023*. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dz-cr-2019-2023>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2022a). edu.cz. Veřejná konzultace k Dlouhodobému záměru vzdělávání ČR 2023–2027 otevřena. <https://www.edu.cz/strategie-msmt/dlouhodobemuzamery-cr-a-kraju/dz-cr-2023-2027/verejna-konzultace-k-dlouhodobemu-zameru-vzdelavani-cr-2023-2027-otevrena/>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2023b). *Plán realizace strategického záměru pro oblast vysokých škol pro rok 2023 a Vyhlášení Centralizovaného rozvojového programu pro veřejné vysoké školy pro rok 2023*. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/plan-realizace-strategickeho-zameru-pro-oblast-vysokych-skol-1>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2020a). *Strategický záměr ministerstva pro oblast VŠ na období od roku 2021, Strategie internacionalizace vysokého školství na období od roku 2021, Plán realizace Strategického záměru pro oblast VŠ 2021 a Osnova plánu investičních aktivit VŠ pro roky 2021-2030*. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategicky-zamer-ministerstva-pro-oblast-vs-na-obdobi-od>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2020b). *Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+*. https://www.msmt.cz/uploads/Brozura_S2030_online_CZ.pdf

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2009). *Výklad vyhlášky č. 176/2009 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádosti o akreditaci vzdělávacího programu, organizace vzdělávání v rekvalifikačním zařízení a způsob jeho ukončení*. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/vyhlaska-c-176-2009-sb-ktou-se-stanovi-nalezitosti-zadosti-1>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2023c). *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2022*. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/vyrocnizpravy-o-stavu-a-rozvoji-vzdelavani-v-ceske-1>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2020c). *Zákon č. 284/2020 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů*. <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/novela-skolskeho-zakona-c-472-2011-sb-vyklady-a-informace>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2017). *Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění účinném od 1.7. 2017*. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/zakon-c-179-2006-s>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2023c) *Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů ve znění účinném do 31.8. 2023*. <https://www.msmt.cz/file/38850/>

Ministerstvo práce a sociálních věcí. (14. 7. 2023). *Vzdělávejte se a buďte v kurzu na trhu práce*. <https://www.mpsv.cz/web/cz/jsem-v-kurzu>

Ministerstvo vnitra České republiky. (2023). *Podpora zavádění řízení kvality ve služebních úřadech*. <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/podpora-zavadeni-rizeni-kvality-ve-sluzebnich-uradech.aspx>

Ministerstvo zdravotnictví. (25.1. 2022). *Hodnocení kvality a bezpečí zdravotních služeb*. <https://www.mzcr.cz/hodnoceni-kvality-a-bezpeci-zdravotnich-sluzeb-2/>

Národní pedagogický institut České republiky. (n.d.) *Informační systém Infoabsolvent Absolventi škol a trh práce*. <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/13>

Národní pedagogický institut České republiky. (n. d.). *Národní soustava kvalifikací*. <https://www.narodnikvalifikace.cz>

Národní pedagogický institut České republiky. (2022). *Zpráva z pilotního ověření evaluačních nástrojů určených k hodnocení podmínek praktického vyučování na středních odborných školách*. <https://vzdelavaniaprace.cz/eqavet/wp-content/uploads/sites/3/2023/05/Zprava-z-pilotniho-overovani-evaluacnich-nastroju-urcenyh-k-hodnoceni-podminek-practickeho-vyucovani-na-strednich-odbornych-skolach-.pdf>

Nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2010, částka 71, s. 2410–2472.

Nařízení vlády č. 354/2020 Sb., o soustavě oborů v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání (2020). In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2020, částka 142, s. 3634–3640.

Nařízení vlády č. 275/2016 Sb., o oblastech vzdělávání ve vysokém školství. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2016, částka 107, s. 4273–4332.

Vyhláška č. 10/2005 Sb., o vyšším odborném vzdělávání. (2005), ve znění účinném od 23.10. 2020. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-10>

Vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři. (2005), ve znění účinném od 1.9. 2022. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-132022>

Vyhláška č. 150/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv, ve znění pozdějších předpisů. (2022), ve znění účinném od 1.7. 2022. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2022-150>

Vyhláška č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou. (2009), ve znění účinném od 1.1. 2022. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-177>

Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků. (2005), ve znění účinném od 25.11. 2014. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-317>

Vyhláška č. 364/2005 Sb., o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky (vyhláška o dokumentaci škol a školských zařízení). (2005), ve znění účinném od 1.1. 2023. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-364>

Vyhláška č. 47/2005 Sb., o ukončování vzdělávání ve středních školách závěrečnou zkouškou a o ukončování vzdělávání v konzervatoři absolutoriem (2005), ve znění účinném od 28.4. 2017. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-47>

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 190, s. 10262–10324.

Zatloukal et al. (2022). *Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2021/2022. Výroční zpráva České školní inspekce. ČŠI.*
https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2022_p%c5%99%c3%adlohy/Dokumenty/Vyrocnizprava_2021_2022_everze.pdf